

EEN POLDERROMANCE

Musical in twee bedrijven

door
POUW HOFMAN

muziek
Wim van Oostrom

liedteksten
Mark Hofman

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **EEN POLDERROMANCE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **POUW HOFMAN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2000 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **11** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN

Stien De potige basin van Hof van holland

Maartje Haar dochter

Gerrit De gemeetebode en Maartjes vriend

Tinus Een stevige stroper

Erik Thomassen Ingenieur van waterstaat

Freule v/d Bosch Zijn verloofde

Martinus Een stadse jongen

Sijtje Een verpleegster

Ambachtsvrouw Een hooghartige dame

Schout (Z) Een goedige dronkenlap

Schout (W) (tevens jonge burgemeester (W))

De spelers van de bijrollen zijn ook zangers en zangeressen in het koor en kunnen uitgebreid gedubbeld worden. Om deze musical succesvol te spelen is samenwerking met zangkoren aan te bevelen. Een kinderkoor maakt het compleet.

Er is een vocale cd verkrijgbaar en voor de vele liedjes in de musical is muziek gecomponeerd, die volledig op bladmuziek verkrijgbaar is. Voor de cd en de bladmuziek kunt u contact opnemen met Toneeluitgeverij Vink.

PROLOOG

De achtergrond is het Dorpsstraat-decor met rechts de kroeg (*met bar*) en links het Raadzaal-decor met standbeeld, tafel, stoelen en een lessenaar. In het raadzaaldecor zitten twee ramen en een deur en in het kroegdecor zit links de buitendeur en rechts een binnendeur. Men kan werken met zetstukken. Als het licht aangaat, spelen op de voorgrond kinderen ouderwetse spelletjes. Het licht gaat aan en uit. Tussen de kinderen staat, in de spots, een hedendaagse troubadour.

Troubadour:

Laat mijn gezang vertellen
't relaas al van een volk
een moedige groep burgers
met in hun rug de dolk
van leed en onderdrukking
een uitzichtloos bestaan
een leven zonder waarde
toehoorders wees ontdaan
De waarheid der vervening
de armen en hun strijd
laat het verhaal beginnen
wij gaan t' rug in de tijd..

(Men kan kiezen voor een verteller, in dat geval is onderstaande tekst van toepassing. De aanvangscène blijft gelijk)

Verteller: Het is 1822 in een plattelandsdorp aan een grote veenplas. Omdat het water voor de inwoners heel bedreigend wordt, zijn er plannen gemaakt om deze gigantische waterplas droog te maken. Daarnaast zou voor de plaatselijke bevolking een eind komen aan hun uitzichtloze bestaan. Werkeloosheid, stroperij en drankzucht brachten deze dorpen aan de rand van de afgrond. Het eerste deel gaat over de aanloop tot de droogmaking en in het tweede deel is men met veel strubbelingen aan deze grote klus begonnen. Het verhaal begint: Wij gaan terug in de tijd! (*spot gaat uit en het volk komt rechts en de Schouten links voor de raadzaaldeur te staan. De muziek zet het "Veenplaslied" in*)

EERSTE TONEEL

VEENPLASLIED

Het volk:

Wij zwoegen, sjouwen elke dag
arm en klam en nat
en 't leven zat
't bestaan hier is een heuse last
voor de boeren en burgers ongepast
't water dreigt en de dijk bezwijkt
we branden 't veen en zo wordt bereikt
ons land onleefbaar overstroomd
heeft de God ons daarmee soms beloond?

Wie redt ons, helpt ons uit de nood?
We worden ziek, 't is hoge nood
ons dorp onleefbaar, overstroomd
Heeft de God ons daarmee soms beloond?

Bestuurders:

Wij denken, praten elke dag
want 't land moet droog
ja, de nood is hoog
't leven hier is echt een last
voor de boeren en burgers ongepast

Allen:

Van Waddinxveen tot aan Moerkapel
luidt men al jaren een node bel
in Zevenhuizen, Nieuwerkerk
wil men dolgraag keihard aan 't werk.

Bestuurders:

Maar pompen, malen vraagt veel geld
wij hebben 't niet, dat dient vermeld
dus vragen wij wie mid'len heeft
zodat de Zuidplas overleeft!

Het licht gaat compleet uit, daarna spots aan op raadzaal. Maartje neuriet onder het stof afnemen. Gerrit komt op door buitendeur met z'n handen vol en wil haar omhelzen.

Maartje: *(ontwijkend)* Nee dat niet... de Schout.....

Gerrit: De Schout. Nee, *(geheimzinnig)* daar durf ik niet over te praten.

Maartje: *(belangstellend)* Zeg het dan maar. *(tuit haar lippen)* Voor een.... toe nou, Gerrit.

Gerrit: Nee, Maartje, dat doe ik niet, want jouw moeder vertelt het in de kroeg en tegen die rooie Tinus.

Maartje: *(zeurt)* Toe nou. *(omhelst Gerrit)*

Gerrit: *(samenzwerend)* De Schout bezoekt een steenrijke weduwe uit Batavia. *(de spots gaan naar de kroeg. Daar zijn Stien en de mannen)*

Stien: Wie mot er nog een? Nee, Nelis, jij niet, jij moet betalen. *(schenkt in)*

Bertus: Gisteravond, Stien, had die rooie 't over een plan, maar er is geen geld!

Arie: Loop niet te zeiken. Geld genoeg. Voor 't werken krijgen we twintig stuivers per week.

Stien: Daar moet je, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat met een schop aan lager wal staan stampen.

Bertus: Tinus heeft dat in het noorden van Holland ook gekregen.

Stien: Hij most zes, soms zeven dagen werken.

Koos: *(jaloers)* Hij heeft veel verdiend.

Nelis: Genoeg om jullie glazen weer te vullen. *(drinkt alle glazen leeg)*
Proost.

Stien: Nou is het genoeg, mannen, sodemieter hem de straat op. *(de mannen doen dat. Het licht gaat van kroeg naar raadzaal)*

Gerrit: Zoals ik al zei, lieve Maartje, de Schout sprak over 2 à 2,5 miljoen.

Maartje: *(met open mond)* Miljoen? Wat is dat?

Gerrit: Lieverd! *(zeer gewichtig)* Kijk, Maartje, je moet eens goed luisteren. *(muziek zet "Geld en Liefde" in)* Een gulden is 100 centen, dus 100 gulden is 100 maal 100 centen. is, eh 100 gulden. Simpel hè, dus 100 gulden 100 maal 100, is dan 100 maal 100 gulden 100 maal.

GELD EN LIEFDE

Gerrit:

100 maal 100 maal 100 maal 10
dat is ontzettend ontzettend heel veel

Maartje:

'k zou echt niet weten, hoeveel dat wel zijn zal

veel meer dan mijn armoeig deel

(Maartje en Gerrit gaan de straat op)

Kinderkoor:

100 maal 100 maal 100 maal 10
dat is ontzettend ontzettend heel veel
'k zou echt niet weten, hoeveel dat wel zijn zal
veel meer dan mijn armoeig deel

Gerrit:

100 maal 100 maal 100 maal 10
zou genoeg zijn voor heel, voor heel mooi droog land

Maartje:

'k zou echt niet weten hoeveel dat wel zijn zal
meer dan wanneer ik mijn spul verpand

Kinderkoor:

100 maal 100 maal 100 maal 10
zou genoeg zijn voor heel, voor heel mooi droog land
'k zou echt niet weten hoeveel dat wel zijn zal
meer dan wanneer ik mijn spul verpand

(Maartje en Gerrit gaan weer naar binnen)

Maartje: 100 maal 100 maal 100 maal 10

Gerrit: 't is voldoende voor jou, voor jou en voor mij

Maartje: 'k zou echt niet weten hoeveel dat wel zijn zal

Samen: In de liefde met jou aan mijn zij

(het licht gaat uit. De kinderen staan in de deur te kijken)

TWEEDE TONEEL

Complete belichting. De Schout komt de Dorpsstraat in en wil naar het gemeentehuis gaan, maar ziet Nelis op de grond liggen. Hij probeert hem omhoog te halen, maar dat lukt maar half.

Schout: Wel wel, mijn beste, u bent toch niet.....

Nelis: *(stomdronken)* Waar ben ik?

Schout: Hof van Holland.

Nelis: *(gelukzalig)* Bij Stien, dat is goed. *(gaat heel teatraal liggen en de Schout gaat hoofdschuddend het gemeentehuis binnen. Het licht op de kroeg)*

Arie: *(mannen lachen en Stien is boos)* Gisteravond moesten wij vroeg weg, hè Stientje? Omdat Tinus achter de gebreide broek moest. Wij hebben het zelf gezien, Stientje.

Koos: Na drie kwartier kwam hij weer naar buiten. *(gelach)*

Janus: *(stotterend)* Zzz'n bbbbroek was afafafgezakt. Stststien had zijn galgalgalgen. *(onder het gelach heeft Rooie Tinus Nelis overeind geholpen en sleept hem naar binnen. Het lachen stopt ineens)*

Tinus: *(hij is een bonkige kerel, maar met een goed hart)* Wat is er met hem? *(hij kwakt Nelis op een stoel, gaat naar de bar, schenkt een glas in en geeft die aan Nelis. Deze komt helemaal bij)* Wat was er met hem, Stien?

Bertus: Hij heeft onze klaren opgezopen. *(anderen beamen dat. Dan komt de ingenieur binnen)*

Tinus: Eigen schuld. Jullie stonden weer slap te ouwehoeren over de polder. Weet, lummels, er moeten voor de Ringvaart tweeënveertig huizen en twee boerderijen afgebroken worden.

Anderen: Welke huizen?

Tinus: Dat weet ik niet.

Koos: Dan kunnen we beter hier opsodemieteren.

Bertus: Ergens anders werken betekent tien uur werken en tweeënhalf uur lopen per dag.

Janus: Ennnn zziennnn wijjij Ssstien....

Allen: ...Niet meer...

Janus: Ennn gggeennnn neut...

Tinus: *(de muziek zet het "Veenplasiel" in)* Denk toch eens na, lummels. Het zal jaren duren voor er hier daggeldershuisjes verrijzen.

VEENPLASLIED

Tinus:

De droogmaking brengt heel veel werk
van de stad naar het land
't wordt er druk bemand
bouwen molens, 't gemaal
zware arbeid gravend 't kanaal
Een schamel loon en 't leven slecht
dus onrust, opstand en veel gevecht
weg paling, blanke baars en snoek
en de ed'le jacht op het gebroed

Mannen:

Maar water schrijft niet zoals inkt
je leest 't niet zoals je 't drinkt
de toekomst is van groot belang
wij behouden 't schone zonder dwang

Ingenieur:

Het werk vangt weldra eind'lijk aan
burgers, schaar u maar
want het werk moet klaar.

Tinus:

De arbeid dompelt ons in rouw
vele offers allemaal door jou!

Ingenieur:

Laat duidelijk zijn de toekomst wacht

Tinus:

Staak toch uw waan 't is ondoordacht.

Beiden:

De strijd vangt aan en reken maar
op veel onrust in het komend jaar!

Allemaal:

Want water verdwijnt niet zonder inkt
denk aan de toekomst van een kind
hun leven is van groot belang
Werk aan 't goede zonder dwang

(bij het begin van het laatste couplet komt Maartje de kroeg in en ziet de jonge ingenieur weer. De ingenieur ziet haar en ze kijken elkaar aan en Maartje rent naar buiten de straat op. De ingenieur wil achter haar aan. Tinus belemmert dat)

Tinus: *(schreeuwt)* Kijk uit, Stien! Hij wil niet alleen onze plas, maar vergrijpt zich ook nog aan onze.... *(schrikt)*JOUW dochter.

Bertus: *Wat zei jij nou? Stien met kind laten zitten? (Tinus pakt Bertus aan en er ontstaat een vechtpartij. De ingenieur rent naar buiten de straat op en het licht gaat uit)*

DERDE TONEEL

Licht op de raadzaal. De Schout zit aan tafel en praat met de bode die achter z'n lessenaar staat.

Schout: Die lui, wel wel, brengen hun schamel loon liever in de kroeg dan in de kerk. *(gaat naar buffet en neemt een glas)* Proost.

Gerrit: Met uw welnemen, heer Schout, vorige week hebben ze onder aanvoering van Rooie Tinus ook nog een diaken afgetuigd.

Schout: Wel wel, die Tinus hè, dat is die ruwe stroper die heeft staan schreeuwen dat ie slavenwerk verdo... niet doet.

Gerrit: Dat komt omdat hij in Noord-Holland uitbuiting van arbeiders heeft meegemaakt. Er zijn zelfs dode gevallen. Aannemers en opzichters van Waterst.....

Schout: *(snel)* Is er in dat verband iets bekend over ingenieur Thomassen?

Ingenieur: Mijn naam, heer Schout, is Thomassen, ingenieur principal du Waterstaat.

Gerrit: U heeft het antwoord, heer Schout. *(Maartje klopt op de deur. De muziek zet een romantische melodie in)*

Schout: *(geërgerd)* Binnen. *(als Maartje niets zegt)* Wat is er, Maartje?

Maartje: *(kijkt van de ingenieur naar Gerrit en stamelt)* Ik weet.... 't niet... meer... *(gaat af, de ingenieur wil achter haar aan gaan, maar Gerrit houdt hem tegen)*

Ingenieur: Een bijzonder en lief meisje.

Schout: De zaken gaan voor het..... hoofdingenieur Thomassen.

Gerrit: Meneer de ingenieur van Waterstaat. U komt hier om ons te verlossen van het gevaarlijke water en niet van onze mooie deernen. Ook huizen slopen is.....

Schout: Zwijg jij! Luister samen, laat de dochter van die oude roddelkous hier tegenover met rust. *(andere toon)* Bode, haal de Schout van Waddinxveen uit de kr... wel wel, je weet wel. *(bij het afgaan van Gerrit)* Geen woord over krotten daar.

Ingenieur: *(naar de lessenaar en schrijft)* Als de m..... aan de plas..... eindse boom...

Schout: U komt toch, hoop ik, niet voor haar. Uw vakkennis en het koloniale geld van Barones van den Bosch staan volgens het decreet van de Koning garant voor de uitvoering van uw droogmakingsplan. Als ik me niet vergis, bent u verloofd met haar dochter, de Freule. En daarom....

Ingenieur: *(geërgerd)* Mijn talent en werklust hebben gezorgd voor

deze prachtige opdracht en niet mijn invloedrijke vrienden.

Schout: Daar ga ik ook vanuit..... Uw plan om tweeënveertig huizen te slopen valt hier slecht.

Ingenieur: De Koning heeft u ook opgedragen deze onbewoonbare percelen te laten vervangen door de kerkelijke gemeente. Het duivelse water, meneer de Schout, moet en zal mooie volle korenaren gaan oogsten.

Schout: Tweeënhalf miljoen gulden is veel geld voor vierendertig kilometer ringvaart en zeventwintig watermolens.

Ingenieur: En voor veertienhonderd mensen loon en voor twee met stoom aangedreven gemalen.

Schout: Een half miljoen gulden van uw Freule is dan niet genoeg. En daarom, ingenieur Thomassen, zult u zaken en liefde moeten scheiden.

Gerrit: *(komt op. Hij heeft de laatste zin gehoord. Hij wil de Schout van Waddinxveen voorstellen)* De edelachtbare Heer Schout.....

Schout Waddinxveen: Zwijg jij. Hoog bezoek van Konings vr.....

Schout: *(snel)* Welkom in deze heerlijkheid, amice. *(er worden handen geschud en de Schout van Zevenhuizen stelt ingenieur Thomassen voor)* Gaat u zitten, heren. *(de muziek zet het "Schoutenlied" in. Het standbeeld van Koning Willem zingt. De Schouten en de ingenieur staan versteld. Als ze begrijpen dat het standbeeld zingt, gaan ze staan en nemen hun hoofddekse af)*

HET SCHOUTENLIED

Koning Willem:

Eendrachtig werk
Schouten, hoort aan
werk aan uw land
het dient gedaan
uw ingenieur is zeer bekwaam
hij leidt de arbeid
Schouten, hoort aan

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto